

چکیده

شناخت فرایند خلق و ادراک آثار معماری از مسایل مهم و پیچیده ی حوزه معماری است و علی رغم پژوهشهای متعددی که در دهه های اخیر پیرامون آن صورت گرفته هنوز برخی از ابعاد این فرایند ناشناخته باقی مانده است. با توجه به اینکه شناخت مناسب از این فرایند می تواند زمینه ارتقا کیفیت آثار معماری را فراهم آورده و به حل بسیاری از مسایل پیش روی معماران کمک نماید. مساله پژوهش حاضر بازخوانی ساختار فرایند خلق و ادراک آثار معماری، براساس مبانی دیدگاه حکمت متعالیه در نظر گرفته شده و برای انجام آن از راهبرد استدلال منطقی استفاده شده است. در این پژوهش ابتدا به تعریف دقیق از انسان، هستی، ابعاد و ظرفیت های هریک پرداخته و سپس نحوه تعامل انسان و هستی و بازتاب این رابطه را بر فرایند خلق و ادراک آثار معماری بر اساس مبانی حکمت متعالیه، که شالوده نظری این پژوهش است، مورد مطالعه و بررسی قرار داده است.

همچنین با توجه به آن که بر اساس مبانی حکمت متعالیه، خداوند انسان را در صفت خلاقیت به صورت خود آفریده و متعالی ترین خلق نیز عالم هستی است، در این پژوهش فرایند خلق عالم هستی مورد بازخوانی قرار گرفته و با الگوگیری از آن ساختار فرایند خلق و ادراک آثار معماری تبیین شده و با شناسایی عوامل موثر بر کیفیت این فرایند پیشنهاداتی جهت ارتقا کیفیت آن ارائه شده است. همچنین بر اساس یافته ها و نتایج این پژوهش مدلی برای آموزش معماری، مدلی جهت خلق اثر معماری (بر پایه اسما الهی، نیازهای انسان و مقوله های معماری) و راهبردهایی در حوزه تربیت معمار و تعلیم معماری پیشنهاد شده است. نتایج حاصل از این پژوهش نشان می دهد با قرار دادن مبانی جامع مکتب اسلام، به عنوان شالوده نظری پژوهشهای معماری می توان به حل مسایل پیچیده در حوزه معماری کمک نمود.

واژه های کلیدی:

نفس انسان، هستی، فرآیند معماری، خلق، ادراک